

Aporie a problémy „všehomíra“ (uni-verza)

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[\[Příležitostné poznámky, 1979\]](#)

jedná se o část původního dokumentu:

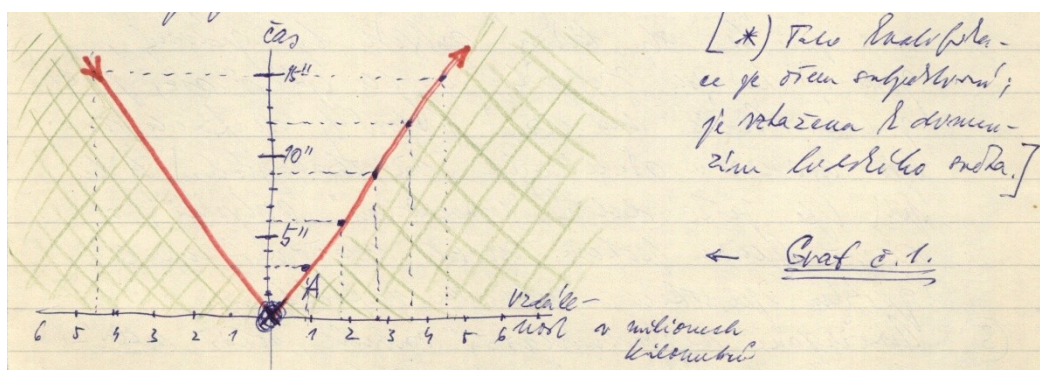
[\[Příležitostné poznámky, 1979\]](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 17. 8. 1979
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 17. 8. 1979

Aporie a problémy „všehomíra“ (uni-verza)

17. 8. 79 dopol. (Vysoč.)

1. Jestliže chápeme vesmír (univerzum) jako úhrn či souhrn všeho, co jest (všeho jsoucího, všech jsoucen), pak se musíme tázat po tom, kdo nebo co tento souhrn provádí a garantuje. Ale takový „subjekt“ by nemohl být zároveň lokalizován (a temporalizován) v rámci a v mezích tohoto univerza, neboť v opačném případě by bylo vyloučeno, aby měl zaručen kontakt se všemi jsoucnými. Uvedu argument. (3.)
2. Pokud ovšem subjekt garantující aktivní „shrnutí“ všech jsoucen v jeden celek (totiž právě uni-verzum) zůstává mimo tento souhrn, nelze onen souhrn považovat za „shrnutí“ všech jsoucen, neboť i subjekt „shrnující“ (totiž provádějící souhrn) je jsoucno. Nadto si nelze představit (myslit) dostatečný důvod pro to, aby takový subjekt byl jediný; jistě by takových subjektů mohlo být i víc, je-li jeden. Vedle „univerza“ (které by *de facto* nebylo univerzem skutečným, vše obsahujícím) by tu pak bylo ještě další „univerzum“ subjektů, o němž bychom potom mohli uvažovat analogickým způsobem – atd. *in infinitum*.
3. Uvažujme nejjednodušší subjekt, totiž událost nejnižší ontické úrovně (tzv. primordiální událost). Tato událost může dosáhnout kontaktu (např. reagovat) s jinými událostmi pouze za určitých poměrně přesně stanovitelných podmínek. Především k *přímému kontaktu* může dojít pouze u událostí, které se prostorově i časově překrývají (byť částečně) nebo alespoň (jistým kvalifikovaným způsobem) dotýkají. Protože však je možný i kontakt zprostředkovaný událostí třetí, eventuálně i dlouhou řadou „třetích“ událostí, musíme připustit možnost nepřímých kontaktů s mnoha událostmi, které jsou od dané (uvažované) události lokálně i temporálně distancovány. Jejich lokální a temporální distance však podléhá jistým omezením, má-li být možný onen nepřímý kontakt s uvažovanou událostí A.
4. Rychlost šíření „kontaktů“, tj. rychlost reagování jedné události na druhou atd., je omezená; v žádném případě nemůže přesáhnout rychlost c , tj. rychlost šíření světla. (Šíření světla můžeme považovat za krajní, extrémní případ řady reakcí, které na sebe navazují co nejtěsněji časově a co nejletměji prostorově.)* Podívejme se na graf č. 1:

790817

* [Tato kvalifikace je ovšem subjektivní; je vztažena k dimenzím lidského světa.]